

„Velké zakázky v Polsku získávají výhradně polské subjekty. To ale nevylučuje možnost, aby se jejich subdodavateli staly české firmy,“

uvedl Doc. Ing. Jiří Cienciala, CSc., ředitel česko-polské obchodní komory a vládní zmocněnec pro Ústecký a Moravskoslezský kraj.

Jiří Cienciala (nar. 10. března 1950)

Vystudoval obor Systémové inženýrství na Vysoké škole báňské v Ostravě. Poté pracoval přes 37 let v Třineckých železárnách. Nejprve v útvaru výpočetní techniky, později působil jako pracovník automatizace výroby a následně ve funkci ředitele pro vývoj a obchod strojírenské divize. Posledních 14 let byl generálním ředitelem a předsedou představenstva. Nyní je členem dozorčí rady podniku. V roce 1982 habilitoval na VŠB prací Nástroje strategického řízení v Třineckých železárnách. V roce 2004 byl jmenován docentem pro obor Řízení průmyslových systémů. Od roku 2012 je rektorem soukromé Vysoké školy podnikání v Ostravě, působí rovněž ve vědeckých radách VŠB-TU Ostrava a Ostravské univerzity. Absolvoval řadu významných zahraničních stáží a certifikovaných školení, patří k držitelům prestižních ocenění. Jde například o AMA American Management Association a MCE Management Centre Europe s právem užívat titul CSM – Certified Strategic Manager. V roce 2008 získal prestižní titul Manažer roku a v roce 2014 obdržel polské manažerské vyznamenání Platinový Vavřík. V červenci roku 2013 se stal členem vlády ČR, kde působil jako ministr průmyslu a obchodu. Od ledna roku 2014 je zmocněncem vlády pro Moravskoslezský a Ústecký kraj. Je také poradcem prezidenta České republiky. Jiří Cienciala je viceprezidentem Svazu průmyslu a dopravy ČR, členem Rady vlády ČR pro výzkum, vývoj a inovace a nově také členem Rady vlády ČR pro energetickou a surovinovou strategii. Vede Česko-polskou obchodní komoru v Ostravě. V červnu 2014 byl zvolen předsedou tripartity Moravskoslezského kraje. Jiří Cienciala bydlí ve Vendryni v Moravskoslezském kraji. Má jednoho syna a dvě vnučky. Ve volném čase se věnuje vnučkám, rád sportuje, hraje golf a lyžuje. Jeho největší vášní je myslivost

Účastníl jste se mise podnikatelů v Katowicích. Co musí české firmy udělat pro to, aby uspěly na polském trhu?

Polsko je atraktivní zemí pro české firmy, stabilně patří mezi tři nejvýznamnějšími obchodními partnery České republiky. Ale samozřejmě uspět na tomto trhu není jednoduché. Vyžaduje to znalost prostředí a podmínek i schopnost přizpůsobit se polskému trhu. Vybudování obchodních vztahů někdy trvá roky.

Mají podle Vás české firmy v nějakém konkrétním směru větší šanci na uplatnění na polském trhu, než konkurence z jiných států Evropy a světa?

Jsem přesvědčen, že české firmy opravdu mají větší šanci. Česká republika, Slovensko a Polsko jsou hospodářsky, politicky i kulturně nejbližší země na celém světě. Navíc Češi se stali v posledních třech letech v Polsku nejpopulárnějším a oblíbeným národem, jak vyplývá z průzkumů Centra pro výzkum veřejného mínění. To je velká výhoda. Zásadní je však kvalita zboží a služeb českých firem. Naše průmyslová tradice a „zlaté české ručičky“ dávají českým firmám velký potenciál. Například v energetice mají zdejší firmy velké zkušenosti, protože energetika má v ČR strategický význam. Konkurenceschopnost zdejších firem je do značné míry dána také inovačním potenciálem. Jsem rád, že i přes dopady hospodářské krize se daří dlouhodobě navýšovat investice do výzkumu, vývoje a inovací.

O polském trhu se hovoří o jako nejvíce uzavřeném v Evropě? Souhlasíte s tím?

Netvrdil bych, že je nejvíce uzavřeným v Evropě. Logicky každá země si chrání svůj trh, ovšem některé země více, jiné méně. Poláci patří

k té první skupině, Češi k té druhé. Myslím si, že je správné si chránit a „ohlídat“ zejména strategické obory, sektory a firmy. Netajím se názorem, že naše nepovedená privatizace dolů a hutí nás přišla velmi drahá a ještě dlouho se budeme potýkat s vážnými problémy - konkrétně v Moravskoslezském kraji.

České firmy taktéž často hovoří o větší míře „vlastenectví“ nebo silném „národním“ přístupu při výběru dodavatelů... To ale může stát proti možnosti účasti českých firem na polských zakázkách...

Vlastenectví a silný národní přístup by prospěl i České republice. Někdy mě mrzí, že tuzemské podniky si vyberou za partnery zahraniční firmy, i když by to stejně dobře zvládly české firmy. Je pravdou, že velké zakázky v Polsku získávají výhradně polské subjekty, ale to nevylučuje možnost, aby se jejich subdodavateli staly české firmy. Ta cesta tady je. Firmám, které se rozhodly vstoupit na polský trh, se osvědčilo mít v Polsku pobočku nebo dceřinou firmu, které pak mají podstatně lepší pozici, například Dalkia Polska, Gascontrol Polska, Vítkovice Hard Polska a další.

Jak hodnotíte aktivitu CzechTrade nebo zastupců našeho státu ve směru podpory českých průmyslových a výrobních firem v Polsku?

Oceňuji pomocnou ruku pro exportéry v podobě agentury CzechTrade. Její informační

a asistenční služby jsou na vysoké úrovni. Servis v podobě databází firem, sektorových analýz, sledování vývoje trhu a podobně umožňuje vyhledat a oslovit konkrétní dodavatele a odběratele. Pracovníci agentury mají odborné znalosti a dlouhodobé zkušenosti. Velmi užitečné jsou společně účasti firem na zahraničních veletrzích. Firmy jsou sice zvyklé jít do určitého rizika, ale je pro ně důležité, aby rizika spojená s mezinárodním obchodem byla minimální, a v tom všem jim může CzechTrade pomoci.

Bohužel to není zadarmo a občas slyším výtky, že služby agentury CzechTrade jsou drahé. Ale je potřeba si uvědomit, že to jsou odborné služby, které mohou firmě následně přinést nebo ochránit miliony korun. Na druhé straně bych se přimlouval za to, aby služby této agentury byly dostupnější pro širší okruh firem, i těch malých a středních.

Jak hodláte být aktivní, v letošním roce a v dalších obdobích, ve směru pomoci českým firmám konkrétně Vy?

Za rok mého působení ve funkci vládního zmocněnce pro Moravskoslezský a Ústecký kraj se mi jednoznačně potvrdilo, že nejdůležitější pro tyto regiony je udržení a tvorba pracovních míst rozvojem podnikání. Už loni jsem inicioval některé kory na podporu podnikání a letos v tom budu pokračovat. Máme naplánované společné aktivity s CzechInvest, krajským úřadem, Agenturou pro regionální rozvoj a Sdružením pro

rozvoj Moravskoslezského kraje. Týkají se jak problematiky průmyslových zón a brownfieldů, tak strategických záležitostí kolem budoucnosti těžby uhlí, posílení výzkumu, vývoje a podpory inovací a také co nejeefektivnějšího využívání evropských fondů. Chceme firmám pomáhat i s propagací v ČR a v zahraničí, podporovat podnikání na úrovni měst a obcí nebo také „oživit“ spolupráci příhraničních regionů v rámci Evropského seskupení pro územní spolupráci TRI-TIA. Zapojíme se do projektu Svazu průmyslu Rok průmyslu a technického vzdělávání a dalších aktivit na podporu investic a investorů a máme v plánu pomáhat také podnikatelům a malým a středním firmám, které se dostanou do finančních potíží.

Jako vládní zmocněnec se snažíte i o snížení nezaměstnanosti a rozvoj Ústeckého a MSK. Je v popisu vaší „práce“ i snaha dostat do těchto krajů například polské investory? Rýsuje se v tomto směru konkrétní investice?

Ano, k mojí práci patří komunikace s investory, jak s těmi stávajícími, tak i s těmi potenciálními. Ale ty snahy nejsou namířeny speciálně na polské investory. Koneckonců polských investic v Česku je poměrně hodně. Celkem přes 40 miliard korun, zatímco české investice v Polsku představují jen zhruba tři miliardy. Jde nám o všechny investory, kteří se rozhodnou investovat v Moravskoslezském a Ústeckém kraji.

Soustředím se spíše na to, abychom dokázali všem investorům nabídnout v Moravskoslezském a Ústeckém kraji něco navíc oproti ostatním regionům. Podařilo se už v tomto směru přizpůsobit oficiální investiční pobídky státu, ale vždy záleží i na nabídce, podmínkách a ochotě v jednotlivých regionech. Věřím, že se i letos podaří do těchto regionů získat větší investory, ale dokud nejsou ta rozhodnutí definitivní ze strany investorů, nemůžeme jejich záměry komentovat.

Funkce zmocněnce vlády pro řešení problémů spojených s revitalizací Moravskoslezského a Ústeckého kraje vznikla usnesením vlády č. 952 z 11. prosince 2013. Co se od této doby podařilo?

Vytváření i udržení pracovních míst, které považují za prioritní, je velmi náročné a já nemám žádný přímý nástroj. Přesto si myslím, že se mi podařilo přispět ke zlepšení podmínek pro podnikání, například, aby se firmám nezvyšoval poplatek na obnovitelné zdroje, který je velmi zatěžuje a snižuje jejich konkurenceschopnost. Hodně času jsem věnoval tomu, aby všechna ministerstva při přípravě nových operačních programů akceptovala návrhy z Moravskoslezského a Ústeckého kraje a respektovala fakt, že tyto kraje potřebují pomoc státu v mnohem větší míře než ostatní regiony.

Asi nejviditelnějším opatřením, které se mi podařilo prosadit a které má přímý dopad na zaměstnanost, byl program Ministerstva pro místní rozvoj na podporu pracovních míst

v Moravskoslezském a Ústeckém kraji. Bylo na něj vyčleněno 300 milionů korun. Uspělo celkem 206 podnikatelů a firem, vzniklo v těchto dvou krajích z této dotace celkem 712 pracovních míst. Zájem podnikatelů a firem byl obrovský a bohužel se dostalo jen na část projektů, proto doufám, že vláda tento krok letos zopakuje.

Oba kraje, Moravskoslezský i Ústecký jsou průmyslovými srdci Česka. Přesto, mají svá specifika, která je od sebe odlišují?

Tyto kraje mají hodně společného, bohužel hlavně podobné problémy, částečně dané historickým velkým zaměřením na průmysl. Mezi největší a zároveň společné problémy obou krajů patří vysoká nezaměstnanost, nejhorší ovzduší v republice, nutnost dostavby dopravní infrastruktury a nedořešená otázka budoucnosti těžby uhlí. Logicky se nabízí možnost předávat si zkušenosti.

Rozdílnou pozici mají tyto kraje právě v otázce budoucnosti těžby uhlí. Zjednodušeně řečeno v Ústeckém kraji se jedná o to, jestli bude stejně nebo líp, kdežto v Moravskoslezském kraji, jestli bude tak nějak stejně nebo hůř. Tady už není šance, že se bude hornictví rozvíjet.

V rámci usnesení vlády č. 732 z 25. 9. 2013 se hovoří o zajištění finančních a systémových opatření k řešení krizové situace v obou krajích. Která opatření byla již realizována a s jakým výsledkem?

Rád bych připomněl, že návrhy opatření vznikly postupně na jednáních tzv. krizového štábu v Ostravě, tedy Pracovní skupiny pro řešení hospodářské a sociální situace v MS krajích, kterou jsme jako reakci na problémy v OKD založili loni v červenci s hejtmanem Moravskoslezského kraje Miroslavem Novákem. Návrhy zpracovali pracovníci ministerstva průmyslu a připravili komplexní materiál, který vláda pod vedením Jiřího Rusnoka schválila 25. září 2013. Byl to malý zárazk, že se podařilo v tak krátké době připravit a hlavně schválit ve vládě takové množství prospěšných opatření.

Balík opatření obsahuje sedm finančních a 13 systémových opatření v hodnotě několika miliard korun. Jsou mezi nimi například nové programy podpory podnikání, dotace na revitalizační a ekologické projekty, úprava investičních pobídek a zlepšení podnikatelského prostředí pro investory či nasměrování evropských peněz do Moravskoslezského a Ústeckého kraje. Většinu opatření se podařilo uskutečnit a uvést do života. Jedním z opatření, která mají přímý dopad na zaměstnanost, je program Ministerstva pro místní rozvoj na podporu pracovních míst v Moravskoslezském a Ústeckém kraji, o kterém jsem již mluvil. Na plnění jednotlivých opatření se podílelo hlavně ministerstvo průmyslu a obchodu, ministerstvo financí a ministerstvo pro místní rozvoj, ale i další ministerstva. Některá opatření se zatím podařilo splnit jen částečně, zejména z důvodu jejich větší legislativní a finanční náročnosti.

Která opatření se budou realizovat v letošním roce a co by měla přinést?

Věřím, že ministerští úředníci dotáhnou do konce ta zbývající stanovená opatření zmíněného usnesení vlády č. 732 z roku 2013, kde je potřeba souladu více ministerstev, jako například při snižování poplatků, které zatěžují firmy, nebo v případě finančně náročných projektů, jako je dokončení sanace ostravských lagun Ostramo. Usilujeme také o to, aby vláda akcelerovala tzv. Revitalizační projekty, které jsou připravené a které mohou přinést stovky až tisíce pracovních míst. Bude také velmi důležité, jak se jednotlivá ministerstva postaví při vyhlášení výzev v operačních programech k tzv. územní dimenzi a konkrétně k potřebám Moravskoslezského a Ústeckého kraje, které jsme avizovali. Zatím například rozhodně nemůžeme být spokojeni s tím, kolik peněz z operačních programů vyčlenila ministerstva na nástroj ITI – Územní teritoriální investice.

Již jsme se dotkli uhlí... Proč jdou podle Váš záležitosti kolem prolomení těžebních limitů v Německu výrazně snáze (alespoň to tak připadá) než v Česku?

Myslím si, že v Česku se prolomení limitů dostalo do poněkud jiné roviny. Nejdříve to byla otázka ekologie a životního prostředí, teď už je to mediální a politické téma. Jenže ten hlavní smysl tohoto tématu je ekonomika, stabilita a energetická bezpečnost, a to se nám jaksi z těch všech diskusí vytrácí. Samozřejmě je to citlivé téma, ale jsem přesvědčen, že je potřeba se k němu postavit čelem a rozumem, státnicky a systémově.

Současná situace představuje nejistotu jak pro obyvatele, tak pro těžební firmy a limituje strategické plánování rozvoje celého regionu. Od té doby, co jsem se detailně seznámil se situací kolem těžebních limitů a s názory obyvatel Ústeckého kraje, jsem zastáncem prolomení limitů, byl jsem jím také v době mého působení ve vládě a prosazuji tento názor stále. Pokračování těžby na lokalitě dolu ČSA je nutné pro udržení ekonomického rozvoje i sociálního klidu a rovněž pro zachování cenově dostupného tepla pro obyvatele a firmy.

Hovoří se o tom, že by měli být majitelé dotčených domů „náležitě“ odškodněni. Jaká by podle Vás měla být férová nabídka?

Řešení by mělo být takové, aby byli všichni spokojeni, jak stát, tak těžaři a jejich zaměstnanci, tak i všichni lidé, kterých se to dotkne. Těžko se dá vyčísřit, jak by měla férová nabídka vypadat, protože každý dům je jiný, v jiném stavu, o jiné rozloze... To bude opravdu záležet na konkrétních jednáních mezi těžaři a majiteli. Ale v principu by všichni měli být spokojeni.

Ze zkušeností při výkupech na Karvinsku můžu říct, že nabídky byly velice slušné a ti, kteří nejhlasitěji těžaře kritizovali a bránili své domovy, byli mezi prvními, kteří své nemovitosti prodali.

(čes)